

6. Сорокин Ю.А., Тарасов Е.Ф., Шахнарович А.М. Теоретические и прикладные проблемы речевого общения. – М.,1979.

7. Суперанская А.В. Структура имени собственного: Фонология и морфология. – М.,1969.

8. Толкачев А.И. К истории словообразования форм со значением субъективной оценки (квалитативов) личных собственных имен греческого происхождения в древнерусском языке XI-XV вв //Историческая ономастика. – М.,1977.

9. Тютюник Г.М. Вир: Роман. – К.,1979.

10. Шерешевская Е.Б. О значении имени собственного// Вопросы лексической и фразеологической семантики. – Ростов-на-Дону, 1979.

О. Д. Клічук

ОНІМІЧНА СПЕЦИФІКА ПОВІСТІ Р. ДАЛА “THE BFG”

Казкова дитяча повість Роалда Дала “The BFG” інтригує читача вже своєю назвою — незрозумілою і загадковою, як і, прикладом, її український переклад ВДВ. Річ у тім, що в творі діють люди та велетні (giants), перелічені для ясності, як то полюбає робити письменник, в ініціальному спискові персонажів (“The Characters”). Названо шестеро людей, останньою – Sophie, сирота, і десятеро велетнів, останнім – the BFG. Ці останні в списках є головними героями повісті і тому подаються підкреслено: “And, of course, Sophie, an orphan”, “And, of course, the BFG”. The BFG – і тільки. Цей велетень з’являється вже в другому розділі повісті, до четвертого встигає побувати вночі в Англії, забрати Софі, бо вона його випадково побачила, і віднести їх в Країну Велетнів (Giant Country). Але тут він іменується як незнайомець (The Giant). І лише в кінці п’ятого розділу (а в повісті їх, коротких і нумерованих, 24) він представляє себе Софі: “I is the Big Friendly Giant! I is the BFG” [10:30]. Виявляється – Великий Дружній Велетень. Виявляється його ім’я є аббревіатурою – в дусі сучасних мовних тенденцій.

Але термін “ім’я” в даному випадку потребує обережного вжитку. Антропоніми з артиклями не поєднуються, а не лише the BFG, а й усі інші велетні і в списку персонажів і, як правило, в тексті мають при своїх іменуваннях артикль. Р.Дал цим способом формально, граматично не забуває нагадувати своїй малим читачам, що велетні — це не люди, це особливі створіння, з яких не варто

брати приклад. Бо дружнім є тільки один the BFG, а решта велетнів – украй недружні. Це й акцентується їх іменуваннями та вжитками цих іменувань.

Іменування велетнів уживаються в повісті часто, складаючи основну і найспецифічнішу частину її онімного простору. Ці іменування є різуче промовистими і всі належать до авторських оказіоналізмів, якими – онімичними та апелятивними — повість Р.Дала буквально перенасичена. Узуальні лексеми будують іменування тільки одного з “поганих” велетнів, згадуваного зазвичай останнім, — the Butcher Boy, тобто “помічник (хлопчик) різника” “I is bopmugged!” screeched the Butcher Boy” [10:197] – “мене музикальне схопили за горло, — заверещав Помічник різника”. Ужитим цим велетнем дієслово скомпоноване з лексем bop(bepop) — “різновид джазової музики” та “mugger” “кривляка”, причому на останню нашарована семантика американізму “mug” схопити ззаду за горло з метою пограбування”. Такі дивовижні оказіоналізми подибуємо у Дала на кожній сторінці.

Інші вісім поганих велетнів мають композитні імена-новотвори, що всі так чи так підкреслюють їх жорстокість і людожерство. Зокрема the Bonocruncher – “костогриз” (bone “кістка”, crunch “хрумати, гризти з хрустом”). Він щонаочі з’їдає двох чоловік з гучним хряскотом: “Noise of crunching bones goes crackety-crack for miles around!” [10:25]. Це ймення його може набувати форми дієприкметника, чим акцентується його процесуальний сенс і водночас його відмінність від людських антропонімів: “Out there us has Bonocrunching Giant!” [10:25] – “Ззовні знаходиться знаменитий Костогризучий Велетень!”

А велетень the Fleshlumpeater має навіть триосновне ймення, семантично не менш красномовне: “поїдатель тіла великими шматками” – flesh “тіло, м’ясо”, lump “кусень, великий шмат”, eat “їсти, поїдати”, eater “їдок”. Тут теж (як, до речі, і для майже всіх інших наймень велетнів) з’являється й дієприкметникова форма, яка в усіх без винятку випадках виступає означенням до іменника Giant, що в даній конструкції набуває властивостей оніма: “He is called the Fleshlumpeating Giant” [10:71]. Попри апеляцію до ймення цього людожера: “And he is swolloping human beans like they is sugarlumps, two or three at a time” [10:71] – “Він ковтав людські істоти,

ніби вони шматки цукру, по дві чи три зразу” (дієслово *swallowing* письменник змайстрував, поєднавши *swollen* “набухлий, надутий” та *open* “роззявляти»).

У цьому ж дусі вибудовуються й наймення інших велетнів. Пор. *the Childchewer* “розжовувач дітей” (*child* “дитина, малюк”, *chew* “жувати”): “Little chiddlers is not tough to eat as old grandmamma, so says the Childchewing Giant” [10:76] – “Маленькі діти не такі жорсткі, як стара бабуся, — так говорить Діторозжовуючий Велетень”. Ось такий чорний дитячий гумор письменника... Втім, саме гумор і захоплююче цікавий сюжет нейтралізують страхітливий сенс сказаного: малому читачеві не страшно — йому цікаво, він навчається мужності у маленької Софі в Країні Велетнів. Цьому слугує й мова — досить вправна у Софі й покалічена, перекручена у велетнів. Пор. хоч би *chiddlers* при нормативному *children* “діти”. Ця заснована на метатезі трансформація до того ж орієнтується на застаріле *childer* [2,1:249]. Описи та характеристики велетнів переважно з’являються в розмовах Софі з ВДВ. Великий Дружній Велетень, і сам не дуже досконалий знавець мови, ще й цитує висловлювання тих велетнів, про яких мовиться.

Ось людожерські ймення інших велетнів, жасна сутність яких перебивається іронічним їх насиченням; *the Manhugger* – “той, хто чавить людей” (*man* – “людина”, *hug* “міцно обіймати”: *the Manhugger* обіймає людей не з приязні, а щоб розчавити і з’їсти); *the Bloodbuttler* “той, хто закупорює кров у пляшки” (*blood* кров, *bottle* “розливати в пляшки”: *the Bloodbottler* робить харчові припаси). в утворенні *Bloodbottling Giant* [10:62] теж відбувається заміна суфікса *-er* на *-ing*, хоч існує іменник *bottling* “розлив у пляшки”; *the Maidmasher*: *maid* “покоївка, служниця”, *mash* “м’яти, сплющувати”, пор. *Masher* “м”яльниця, картопем’яльниця, але ймення *Maidmasher* позначає не покоївку, що готує пюре, а того, хто готує пюре з покоївок; *the Meatdripper*: *meat* “м”ясо, *drip* “стікати, крапати” – йдеться про краплі, що стікають з рота велетня, коли він жере м’ясо; *the Gizzardgulper*: *gizzard* “шлунок, горлянка”, *gulp* – “жадібно ковтати” – отже, “горлянка, що жадібно ковтає”.

Ймення велетнів, як зазначалось, уживаються з артиклем. У авторській мові – обов’язково: “He went past the Gizzardgulper,

the Bloodbottler, the Meatdripper, the Childchewer” [10:89]. Але в мові самих велетнів артиклі при йменнях загалом не вживаються. Це граматичний знак посилення онімічності й антропоморфічності цих імень у сприйнятті велетнів, які все ж підсвідомо рівняються на людей, пор. “Catch him, Maidmasher!” [10:75]; “Flechlumpeater”, the BFG said. “Manhugger. Bonecruncher. Childchewer. Meatdripper. Gizzardgulper. Maidmasher. Bloodbottler” [10:121].

Іменням велетнів-людожерів відповідають і їх зацікавлення, теми розмов, що найчастіше зводяться до того, хто як смакує. І як у називанні велетнів проявилась буйна ономавторчість Роалда Дала, так у подібних розмовах письменник широко застосовує яскраву й кумедну в своїй неймовірності ономагру, засновану передусім на наївному тлумаченні (тобто на так званій народній етимології) географічних та етнічних назв. Наприклад, the Bloodbottler повідомляє Великому Дружньому Велетневі (який, до речі, порівняно з людьми був дійсно великим, навіть величезним, але — удвічі меншим за інших велетнів), що збирається в Чилі, щоб з’їсти кількох людей. Мотив вибору країни: “Human beans from Chili is very chilly” [10:61] – “Людські істоти з Чилі дуже прохолодні”. Є й уточнення, що в таку спекотну пору найліпше підійшли б ескімоси, але вони вже велетневі набридли, а найближчими за смаком до ескімо є прохолодні чилійці. Прийняті для передачі мови велетня написання *Esquimo*, мн. *Esquimos*, є контамінацією нормального *Eskimo*, мн. *Eskimos* та застарілого *Esquimau*, *Esquimaux* [2,1:460; 9:382], що має свідчити про його відсталість і містить гумористичний підтекст. А натяки на смак і на холод пов’язують ці лексеми вже з морозивом ескімо, англ. *Eskimo pie*.

Отже тут маємо два напрямки онімічної звукогри, що обидва знайшли в повісті “The BFG” широку реалізацію: 1) зближення за бодай частковим звуковим збігом етимологічно й семантично зовсім різнорідних слів: *Chili* – *chilly*; 2) алогічне зближення твірного й похідного слова, при якому смакові властивості похідного переносяться на твірне: *Eskimo* (людина ескімос) — *Eskimo* (морозиво ескімо). До речі, назву морозива, похідну від етноніма, східні слов’яни запозичили з французької мови лише в ХХ ст. [8:521]. А ось етнонім ескімос сходить до алгонкінського *eskimanzik* “ті, що харчуються сирим м’ясом” [4:170]. Цього сенсу назви ескі-

мос, що дивовижним чином перегукується з найменнями велетнів, не знав, мабуть, і сам Р.Дал; якби знав, то якось використав би!

Перший із зазначених напрямків реалізується й тоді, коли велетням не гаряче, а навпаки, холодно. Вони біжать у теплі краї (hotlands), щоб поїсти трохи готтентотів: “Nothing hots a cold giant up like a hot Hottentot” [10:37]. “Ніщо не зігріває холодного велетня так, як гарячий готтентот». І зігріває не тому, що живе в теплій Африці, а тому, що початок цього етноніма збігається з англ. hot “гарячий”. Цей же напрямок неймовірним чином проявляє себе в мові велетня, званого the Fleshlumper: I is off to Baghdad and I is going to Baghdad and mum and every one of their ten children as well!” [10:174]. Велетень збирається добігти (to gallop “галопувати”, у повісті – казково швидко пересуватись) в Багдад, щоб там захопити (to bag) батька (dad) і матінку (mum) і всіх їх десятиох діток. Пор. констатацію королеви після повідомлення, переданого їй султаном по телефону: Fleshlumper did that one! He went off to Baghdad to bag dad and mum and all the little kiddles!” [10:175]. Англ. to bag і дитяче dad, зрозуміло ніяк не пов’язані з назвою столиці Іраку Багдад, топоніма неясного, для якого все ж існує перська етимологія bag “Бог” і dadan “давати”, тобто “божий дар” [11:37].

А той, кого таки захопив велетень разом з жінкою й дітьми, виявився дядьком султана. І звали його Caliph Haroun al Rashid [10:74]! Ужиток цього імені явно вимагав від письменника ономастичної відваги. І телефон, і повітряний флот і багато чого іншого відносять повість до ХХ століття. А Гарун аль-Рашид був арабським халіфом у 786-809 рр! Але на то й казка. Антропонім Гарун аль-Рашид прозоро східний, “багдадський” і водночас із “Тисячі й одної ночі”, де він уславлюється, має бути знайомим для малих читачів-слухачів.

А це вже з бесіди ВДВ із Софі в порядку її знайомства зі смаками велетнів-канібалів: “Greeks from Greece is all tasting greasy” [10:26] – “греки з Греції всі на смак жирні”. Щоб посилити паронімію, тут крім етноніма Greeks, ужито й топонім Greece, зайвий за змістом, але фонетично ближчий до англ. Greasy. Сам ВДВ не людожер і взагалі харчується огірками, хоч ненавидить їх. Але мається на увазі, що він свої пояснення не вигадує, а переказує

думки інших велетнів. А вигадує то все, майстерно й дотепно, Р. Дал.

Далі ВДВ повідомляє своїй співбесідниці, що люди в Уельсу мають смак риби. Софі сумнівається: “Ти маєш на увазі китів (whales). Уельс (Wales) — то щось зовсім інше”: Але велетень безапеляційний: “Wales is whales” [10:38]. Зрозуміло, що “смак риби” з’являється виключно внаслідок омофонії двох гетерогенних слів, які за змістом не мають нічого спільного: whale, мн. whales “кит” — з давньої форми hwnyl [9:327], а Wales “Уельс” названий так англосаксами від wealas “чужинці”, бо тут жили кельти (кімри). а не германці [11:290].

А це вже ВДВ інформує королеву: “The Swedes of Sweden have a sweet and sour taste” [10:173] – “шведи зі Швеції мають солодкий і кислий смак”. І тут солодкість шведів зумовлена паронімією: Swede [swi:d] – sweet [swi:t], хоч слова ці абсолютно ніякого генетичного зв’язку не мають. Sweden, шведське Sverige, є давньогерманським утворенням із сенсом “свої люди”, тобто автохтони [11:257 — 258], компонент – rige у шведському топонімі означає “державу”: держава свенів [6:477]. Прикметник же sweet, у давньоанглійський період swete [9:171] “солодкий, приємний” має інший індоєвропейський корінь. Тим не менш, як повідомив англійській королеві король Швеції, в столиці паніка, 26 лояльних підданих зникло. Королева пояснила, що то велетні з’їли їх як попкорн. І тут трагічна по суті подія стає кумедною. Гумор письменника, значною мірою заснований на ономастичній грі, дозволяє перетворити дії людоджерів у цікаву й веселу казочку.

Смакове поєднання в онімічній звукогрі твірного й похідного слова, реальний зв’язок між якими при цьому зовсім не береться до уваги, представлено теж серією повідомлень Великого Дружнього Велетня у його “просвітницьких” бесідах із Софі. Ось приклад: “Bonocruncher says Turkish human beans has a glamourly flavour. He says Turks from Turkey is tasting of turkey” [10:26], — «Костогриз каже, що турецькі людські істоти мають чарівний присмак. Він каже, що турки з Туреччини мають смак індики». Оминаючи мовні огріхи та перекручення, завжди численні у ВДВ (як і в мові інших велетнів), відзначимо суто формальну, фонетичну мотивацію думки Костогриза: Turkey “Туреччина” – turkey

“індик”. Англ. turkey “індик” дійсно походить від Turkey “Туреччина”, як укр. індик – від Індія, точніше від Вест-Індія, тобто Америка, звідки й завезені в Європу індики [3:302]. Ще складнішим шляхом індик в Англії став “турком”: у XVI ст. таку назву одержали африканські павичі, що завозилися з величезної тоді Туреччини — Оттоманської імперії, а потім цих двох екзотичних птахів поплутали [9:1248]. Ось завдяки цим історичним та лінгвістичним процесам the Boneruncher і відчував, волею автора у турках чарівний смак індіка! І про те, що turkey походить від Turkey, Костогриз не знав, як це ніде не відзначає автор (бо ця інформація знизилася б гумористичний потенціал ситуації). За логікою людоджера, навпаки, турки походять від індіків...

“Human beans from Jersey has a most disgusting woolly tickle on the tongue”, продовжує свою повчальну бесіду ВДВ. “Human beans from Jersey is tasting of cardigans”, “Бридкий шерстяний присмак на язиці” — то з англійським островом Джерсі в Ла-Манші в’яжеться. Хоч назва його означає буквально “трав’янистий острів” [6:122], уславився він високоякісною шерстяною пряжею та виробами з неї. Тому Софі уточнює велетня: “You mean jerseys”, однак ВДВ з обуренням це уточнення відкидає [10:28]. І англ. jersey, і запозичене від нього укр. джерсі означають тонку шерстяну пряжу і виготовлений з неї в’язаний одяг. Це – метонімія, назва за місцем виробництва — островом Джерсі. Як і в попередньому випадку, похідна назва стала сприйматися як джерельна — тому в уяві велетнів-людоджерів мешканці Джерсі одержали бридкий шерстяний присмак. Але ВДВ цю підставу вже забув, твердячи, що “людські істоти з Джерсі мають смак кардигана”, тобто шерстяного джемпера з гудзиками.

Такий інтерпретаційний прийом Р. Дал використовує і в ряді інших випадків, зокрема ВДВ твердить, що “Danes from Denmark is tasting ever so much of dogs” – “Датчани з Данії мають дуже сильний смак собак”, але здогадку Софі “They taste of great danes” (пор. англ. Dane або Great Dane “датський дог”) відводить. Він заявляє, що собачий смак датчан є смаком лабрадорів (англ. Labrador dog — порода собак, різновид ньюфаундленда). А на запитання здивованої Софі: “Тоді який же смак мають люди з Лабрадору?” (Лабрадор — півострів у Канаді) триумфально відповідає: “Danes...

Great Danes!” [10:28-29] Усе поплутав бідний велетень та ще й уперто тримається за цю свою плутанину. Письменник розповідає про ці онімічні помилки так прозоро, що його малі читані, як і Софі, усе це зрозуміють правильно.

Пояснюючи отак причину одним з її мовних наслідків (що до смаку мешканців ніяких стосунків не має), ВДВ може оцей наслідок взагалі не називати і заступати його іншим близькозначним словом, як це він зробив, коли говорив про мешканців острова Джерсі. А продовжуючи повчати Софі, він говорить, що “all human beans is having different flavours. Human beans from Panama is tasting very strong of hats” [10:26]. Отже, людські істоти з Панами мають дуже сильний смак капелюхів. Капелюхи — це як ребус, який читач має розв’язати, підставивши правильну відповідь: рапата, що є різновидом тропічних капелюхів, тим паче що цей різновид по-англійськи частіше іменується Panama hat [2,2:162].

Ще цікавіше розтлумачив ВДВ смак мешканців Веллінгтона, столиці Нової Зеландії. Оскільки маленька Софі не знала навіть про це місто, а не тільки про похідні слова, велетень мусив пояснити: “Wellington is in New Zealand”, а вже потім додати: “The human beans in Wellington has an especially scrumdiddlyumptious taste, so says Welly-eating Giant”. Смак веллінгтонців виявився чарівно-тряским, якщо можна так перекласти okazіonalіzm велетня, у якому слово scrumptious “чарівний” розривається (із повторенням –um-) вставленим усередину словом diddle, пор. diddle “трястись, сіпатись”. Так гадає the Welly-eating Giant. Таке означення можна зрозуміти як “той, хто їсть чоботи». Однак Welly-eating, подається з великої літери й розділяється дефісом. Тут уже прозирає натяк на Веллінгтон, тобто їдять не чоботи, а веллінгтонців.

Ясно, що цього “чарівно-тряского” смаку Софі не зрозуміла і запитала: “What do the people of Wellington taste of?” на що ВДВ відповів лаконічно: “Boots” [10:30]. Boots “черевики”. А мається на увазі інше – Wellingtons “високі чоботи”, які називаються повніше Wellington boots, а скорочено wellies [9:1325] – формою, що її використав ВДВ. Тому й смак “чарівно-тряский”, бо ці чоботи використовувалися кавалеристами. А назва чобіт — не від міста Веллінгтон, а від прізвища герцога Артура Веллінгтона [9:1325], що був прем’єр-міністром Великобританії, коли в 1840 р. було

засноване місто Веллінгтон. Прізвище герцога стало джерелом і топоніма [6:78], і назви різновиду чобіт. Утім, ці генетичні тонкощі байдужі і для ВДВ, і для читачів казки, і, здається, для її автора.

Таке “зворотне етимологізування” належить до числа досить поширених письменницьких форм роботи із словом (найчастіше – з онімом) і може використовуватися з найрізноманітнішими цілями. Наприклад, російський поет Є.Євтушенко звернувся до нього з лірико-величальною настановою: “Лингвисты будут, может быть, и правы, / что залезаю не в свои дела, /но больше, чем Державин от державы, /держава от него произошла!” [3:12].

Всеїдність велетнів-людоджерів, поєднана з їх дикунською неосвіченістю, казково акцентується не лише тим, що вони з’їли Гаруна аль-Рашида. ВДВ чув від них і таке: “We is off to Mrs Sippi and Miss Souri to guzzle them both!” [10:116] – “Ми (галопуємо) до Міссісіпі й Міссурі, щоб зжерти їх обох!” Почули десь про ріку Міссісіпі та її притоку Міссурі (ці назви мають і два штати США), не зрозуміли що до чого й осмислили в цих суто індіанських гідронімах (Міссісіпі – “велика вода”, Міссурі – “багато мулу” [11:181]) початкові компоненти як англійські титульні слова *missis* та *miss*. Письменник підкреслив таке осмислення ужитком стандартного скорочення: *Mrs Sippi, Miss Souri*. Вийшла антропоморфізація — хтось захоче то з’їсти, а хтось усміхнеться.

На відміну від досить таки потворного й позначеного онімічною незвичністю світу велетнів світ людей підкреслено узвичаєний, в тім числі й онімічно. Згадувані чи діючі в казці мешканці Англії, куди Софі повернулася з ВДВ, щоб якось припинити поїдання людей велетнями, мають нормальні, притаманні англійській мові прізвища, пор. хоч би: *Miss Plumridge*, королівський дворецький *Mr. Tibbs*, королівський кухар а французьким найменням і титульним словом *Monsieur Papillion*. Усі ці прізвища узвичаєні в англійській мові й фіксуються словником А.І. Рибакіна [7]. А королівську покоївку звать просто *Мері*.

Тих же осіб, що відіграли провідну роль у знешкодженні велетнів-людоджерів, у описку діючих осіб названо так: *the Queen of England, the Head of the Army, the Head of the Air Force*. Ці описові назви фігурують і в тексті казки, але часто заступаються ко-

ротшими: the Queen, the Army General, the Air Marshal, стаючи фактично контекстуальними антропонімами.

Звісно, казка є казкою: все кінчається хепі-ендом. З активною участю Софі та ВДВ велетнів подолали, виловили й перевезли вертольотами до величезної, спеціально підготовленої ями-прірви, звідки вони не могли вилізти. Там їх ВДВ, на потіху глядачів-туристів, годував огірками.

Королева по-королівськи нагородила ВДВ, побудувавши йому у Віндзорському парку палац, а поблизу — маленький палацик для Софі. ВДВ активно зайнявся самоосвітою, чого йому дуже бракувало. Він і раніше заглядав до книжок, що потрапляли йому в руки. Але автора роману “Nikolas Nickleby” він тоді називав Dahl’s Chickens [10:113]. Шляхом нехитрої метатези імені та прізвища найславетнішого англійського прозаїка Р. Дал з допомогою ВДВ знайшов у цьому антропонімі своє власне прізвище. Самоосвіта самоосвітою, а самореклама автором не оминається.

Втім, читаючи вже у власному палаці, а не де прийдеться, ВДВ “read all of Charles Dickens (whom he no longer called Dahl’s Chickens), and all of Shakespeare” [10:207]. Чарльз Діккенс уже не поплутується з Роалдом Далом. Надходить черга іншого поплутання. Бо ВДВ не лише читає, а й пише. А що пише? Оцю книгу: “You’ve just finished reading it” – “Ви щойно закінчили її читати”. Це – остання фраза повісті-казки “The BFG”. І як Р. Дал жартома ототожнив себе з Великим Дружнім Велетнем, так можна говорити й про ототожнення Софі. Власне — про мотив вибору саме цього імені. Повість “The BFG” уперше вийшла в 1982 р. Через 18 років, у 2000 р. онука письменника Софі Дал стала вже всесвітньо відомою супермоделлю ...

Слід додати, що не лише королева нагородила героїв. Подарунки прийшли звідусіль. При цьому Панама надіслала в подарунок капелюхи (такі капелюхи, а не панами). Джерсі — пуловери, а Веллінгтон — сто пар веллінгтонів (WELLIES). Король Швеції прислав повну бочку солодкої й кислої свинини (*Sweden – sweet*) і под.[10:205].

Ми переконалися, наскільки обсяжна, розмаїта й промовиста онімія повісті Р.Дала “The BFG”. Широку представленість промовистих імен у дитячій літературі давно й добре обґрунтувала

М.В.Карпенко [5:36-40]. Але Р.Дал, залишаючись загалом у цій традиції, знаходить такі форми онімічної промовистості, що сприймаються як нечуване новаторство. До цього варто долучити істотну експресивність Далової онімії. Л.Белей відзначив, що “номінативні, чи стилістично нейтральні”, антропоніми “створять кістяк, антропонімічну канву твору» [1:11,15]. У більшості “дорослих” творів (але не в поезії) так воно і є. Однак у творах для дітей, зокрема в творах Р.Дала, кістяк складають не номінативні, а експресивні, стилістично забарвлені власні назви. Промовисте ім’я, здається, у принципі не може бути стилістично нейтральним. А в чарівному світі казки Р.Дала стилістичні, почуттєві барви ужитих там онімів стають особливо виразистими.

1. Т. Белей Л. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії ХІХ-ХХ ст. – Ужгород, 1995.

2. Большой англо-русский словарь / Под общим руководством И.Р. Гальперина. – 3-е изд. – М.,1979. – Т. I-2.

3. Евтушенко Е. В начале было Слово // Литературная газета. – 2001. – № 26.

4. Етимологічний словник української мови. – К.,1985. – Т.2.

5. Карпенко М.В. Русская антропонимика. – Одесса, 1970.

6. Никонов В.А. Краткий топонимический словарь. – М.,1966.

7. Рибакін А.И.Словарь английских фамилий. – М.,1986.

8. Шанский Н.М., Иванов В.В., Шанская Т.В. Краткий этимологический словарь русского языка,- 2-е изд. – М.,1971.

9. Collins English Dictionary and Thesaurus. – Glasgow, 1994.

10. Dahl R. The BFG. – N.Y., 1998

11. Lutterer I., Крорбіек L., Нутбіек V. Ршод zempisněch jmen. – Praha, 1976.

О. Ю. Карпенко

ФУНКЦІЇ ОНІМІЇ У ФАНТАСТИЧНОМУ ТВОРІ: ОПОВІДАННЯ А. БЕСТЕРА “TIME IS THE TRAITOR”

Фантастичний твір за жанром мусить мати якусь оніміїну екзотику. Незвичні речі, наприклад інші світи, мають називатися незвичними іменами. В оповіданні Альфреда Бестера “Time is the Traitor” така оніміїна екзотика є. Але сприймається вона як стан-